

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 „
 Holyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáca-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A szegek ára.

A Lányi püspök beszéde körül támadt jericho-i lárma nagyon jellemző és minden öntudatos katolikus emberre nézve végtelenül megszivlelendő.

Miért?

Mert ilyen módszerrel mindenkit, mindenkor meglehet támadni, sőt le is lehet tiporni. Ha magában a beszédben, melyet valaki elmondott, — nem találunk valamelyes okot a megtámadásra, egyszerűen kiforgatjuk, meghamisítjuk a beszédet, s aztán a maguk által csinált hazugságokat vadul és engesztelhetetlenül megtámadjuk, hogy az illetőnek ártassunk.

Nagyon régi ez az eljárás.

Sokrateszt a méregpohárhoz, a mi Üdvöztönket a kereszthez ez az eljárás vezette. A ravasz görögök és a nemzeti vallás zsidó hős szinedriuma közt nem volt e tekintetben különbség. A mai szabadkőműves irányzatnak hódoló liberálisok természetesen és jó részben vérbeli örökösei lévén a szinedriumnak, semmi csodálni való nincs abban, ha őseik hagyományait átveszik és folytatják.

Mert ha valaki azt a kivonatot, melyet a liberálisok közöltek és irgalmatlanul támadtak, összeveti magával a lapunkban leadott valóban elmondott beszéddel, azonnal látja az eljárás pokoli gonoszságát.

Csak hogy a katolikusoknak nem ezrei, hanem milliói saját keservesen keresett filléreikből támogatják azt a sajtót, amely az ilyen eljárással a katolikus vallás megsemmisítésére tör. A mi világi és fájdalom, jó részben egyházi köreinknek jól esik, ha ellenünk hazug lármájában, hazug leleplezéseiben »sugalmazott« álnok közleményeikben gyönyörködhetnek.

Sokszor ismételtük szóban és írásban azt, amit itt megint ismételnünk kell. A zsidók t. i. halálra ítéltették és megfeszítették a Megváltót, de annyira ők se mentek, hogy megfizették volna vele a szegeknek és a keresztfának az árát.

Ámde a katolikus vallást és annak apostolait folyton támadó, üldöző és becsmérlő sajtót, tehát a szegeket, melyekkel hitünket és egyházunkat keresztre feszítik, — a katolikus közönség megfizeti, táplálja, fenn tartja és ezáltal felbátorítja.

Miért?

Mert azt hiszi, hogy ez az a »magyar nemzeti« sajtó, amely a magyar

nemzet vágyait, aspirációit, egész lelki világát — képviseli és védi.

Nos hát azzal az őszinte nyíltsággal, amely nélkül az ujságírás népámitás, kijelentjük és állítjuk, hogy a magyar nemzetnek nincs hatalmasabb ellensége, mint a magyarul jól rosszul megírt, de a katolikus vallást üldöző és azt ok nélkül folyton becsmérlő hirlapirodalom.

Mert a liberális ujságok nagy tömege, amelylyel a kereszténységtől mindenképpen távol álló elemek árasztanak el bennünket, a magyar nemzet vágyait, nemcsak nem képviselik, de nem is ismerik.

A magyar nemzet legfőbb vágya, hogy a keresztények birtoka, keresztény kezekből, keresztény kezekbe kerüljön.

Melyik liberális lap ismeri el e vágy jogosultságát?

A magyar nemzet legfőbb aspirációja, hogy menten minden gyűlölködéstől, az egész polgárság összeforrjon a haza szeretetében.

Ugy, de a faji, a vallási, az osztálygyűlöletet mikor szüntek meg szítani a vallástalan liberális sajtó vitézei?

A magyar nemzet apraja-nagyja, kicsitől fogva nagyig mind át van hatva az óhajtól, hogy az uralkodó Ház és a nemzet közötti békét ne zavarja meg semmi.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Halálsejtelem.

Irta: Maurice Loblanc.

Pontban délután két órakor szállították haza a — 35. PS Ad-Astra — új automobilt, melyet d'Aubriais gróf megrendelt.

A softőr megvizsgálta és megindította a gépet. Kötően bevált... kifogástalanul működött.

Öt órakor így szólott a gróf:

— Szeretnék egy kis kirándulást tenni, hogy a kocsi használhatóságáról meggyőződjem.

— Nem, kérlek, ma nem — könyörgött aggódva a grófné.

— Miért éppen: ma ne?

— Magam se tudom... olyan különös sejtelmem van!

A gróf hitetlenül vállat vont és a leányához fordult:

— Hol van Paul?

— Automobilon a tengerpartra ment.

— Igaz, erről szinte megelégedtem. Ha kedved van, elkísérsz utamon, Henriette.

A grófné erősen tiltakozott:

— Ne vidd magaddal! Az a séta most igazán felesleges.

A gróf csodálkozva nézett nejeére.

— Mi bajod van, édesem? Miért ellenkezel? Csaknem mindennap kirándulunk, nem értem miért kellene éppen ma lemondani az élvezetről?

A grófné vonakodva válaszolt:

— Ellenkezésem okát igazán nem tudnám megmondani... egy különös sejtelmem... gyerekség az egész... Készülj, Henriette... De ne maradjatok sokáig...

— Csak egy rövid utat teszünk Fainele-Dun-ig... Hét órára itthon leszünk... pont hétre...

— Melyik uton mentek?

— Csak egy utunk lehet, Gentilly-n át.

A másik megbízhatlan... rögzös. Semmi okod sincs az aggodalomra, majd vigyázzunk — mint rendesen és nem lesz semmi bajunk. A grófné lekísérte férjét és leányát a lépcsőn, gondoskodott, hogy a meleg takarókba jól beburkolózzanak, azután elindultak a nyitott kocsin, enyhe szellő lengése mellett.

A grófné még sokáig utánuk nézett és mikor már eltűntek a látóhatáron, izgatottan a szobájába vonult és időöltésből kézimunkába kezdett.

A kirándulók hét órára nem érkeztek

vissza... A grófnét már ekkor kinos sejtelmek gyötörte.

— Ha egy negyedóra múlva nem érkeznek, bizonyosan baleset érte őket.

A negyedóra elteltével még a következő öt percben bizott. Nyugtalanágát kimondhatatlan félelem váltotta fel. Gyötörő lelkifurdalás kint: miért engedte őket utra kelni!...

Erélyesebbnek kellett volna lennie és mindent elkövetni, hogy ne menjenek... Vannak sejtelmek, melyeket meg nem előzni bűn volna...

Nem tudta, honnan, miből támadtak lelkében e sejtelmek, hiszen a grófmég egyetlen egyszer se késett.

A véletlen sajtáságos találkozása, hogy most a sejtelmek és a késés éppen egy időben támadt...

Talán baleset érte? De miért éppen ma? Remegve haladt fel a lépcsőre a kis toronyablakig. A messze távolból senkise látszott. A hosszú, behavazott ut olyan kiellennek, ridegnek tűnt fel előtte... Ott, közel a tengerparthoz egy fekete pont emelkedett ki, melynek gyors mozgásából arra lehetett következtetni, hogy talán az a gépkocsi...

Bizonyosan Paul automobilja lesz...

Vagy talán a gróf is ezt a kerülő utat

Zárdába menő leánykák részére **iskolakötények**, harisnyák, keztyűk, reggeli és sárcipők, esőernyők, fiókos tükrök, evőeszközök, mosdótálak, haj-, ruha- és fogkefék, ugyszintén fésűk, szappanok és iskolatáskák, könyvszíjak, toktartók legjutányosabban szerezhetők be

Friss és Társánál

Rákóczi-ut.

Telefon 130.

Telefon 130.

Nos, ki alacsonyítja le nap-nap után a királyi ház és tagjainak erkölcsi tekintélyét, olybá tüntetvén fel a Habsburg házat, mint veszedelmet, amelytől félni kell? Nem a liberális sajtó? Ki koholta a sinaiai botrányokat és a többi csak azért, hogy a trónörököszt nyolc napon át támadhassa? Nem a katolikus ellenes kereszténytelen sajtó-e?

A magyar nemzet féltve őrzi a maga ezeréves erkölcsi tökéjét, az ő nemzeti nagyjainak becsületét, hőseinek nimbusát.

Ugy, de addig a magyarul irt »szabadon gondolkozó« sajtó nemes nap-nap után gyalázza az ezer éves multnak nagy alakjait. Szent István nekik fanatikus zsarnok, Hunyady János egy természetes eszű parasztkatona, kit mindenben a papi tudatlanság fanatizmusa vezetett. Zrinyi Miklós egy bűnökben fetrengő kényur, aki hősi halálával a törvény elől menekült. És így tovább!

Minden magyar családapa tisztának akarja tudni, látni családját, mert erkölcsi tisztaság nélkül nincs tiszta vér.

Ugy, de a liberális sajtó a maga hirdetési rovatában emberkereskedést üz jó pénzért, tárcáiban, hireiben piacra hurcolja a bünt, megrontja a társadalmi és családi életet.

Uraim! Akinek ajkain ott rebeg reggeltől estig a szó: »magyar, magyar és ismét csak magyar« de szíve és egész élettevékenysége a keresztény erkölcsi és hazafiúi elvek, vágyak és aspirációk megtagadásával van tele, lehet e más mint nemzetközi üzletember, aki a nemzet anyagi és erkölcsi nyomorából készíti felszínre jutásához az egoizmus szennyes lépcsőjét?

Am ha mindez így van, akkor ki,

választotta, hogy a gépet annál jobban ismerhesse.

A grófné csak a férjéért aggódik, mert a fiát, Pault, — akit csak késő estére várt haza, — nem volt semmi oka félni . . .

Hirtelen lefutott a lépcső a kapuig . . . Már szinte hallja a gép dübörgését . . . a szíve összeszorul . . . ingadozik . . .

Paul érkezik meg . . .

— A papa még most sincs itthon! — kiáltotta Paul felé. — Henriette-el és a soffőrrel az új kocsin kirándultak és még most se jöttek haza.

Paul megáll a kapuban. A grófné halálos félelmében könyörög fiának, hogy siessen az atyja elé.

— Ugyan mama nem értem ezt az okatlan aggodalmat . . . néhány perc múlva bizonyosan megjönnek.

— Nem . . . nem . . . sejtem, érzem, valami nagy baj érte őket! Ismerem a papa pontosságát . . . és most . . . Kérlek menj elédük! Tudod, hogy csak azon az egy uton jöhetnek . . . kérlek menj . . . mert ez a bizonytalanság megöli!

— Hadd pihenjek legalább egy kicsit!

— Nem — nem, — egy pillanatig se! Menj azonnal . . . a legnagyobb gyorsasággal!

Paul kénytelen volt a könyörgésnek engedni.

A grófné ismét az ablakhoz állott és remegve szemlélte az automobil gyors száguldá-

de nagyon ki és hol lesz az a vakmerő halandó, aki a világi katolikus hazai elemeket fölmentse a gyáva hithagyás és egyházárulás szörnyű vádjá alól akkor, midőn nálunk van még mindig annyi anyagi és erkölcsi hatalom, hogy csak egy kis lelkesedéssel összeállva semmivé tehetnők legalább itthon a hitünk ellen alaptalanul agyarkodók minden törekvését?!

Gedeon.

Andrássy Gyula gróf beszámolója.

Kassáról jelentik: Andrássy Gyula gróf belügyminiszter szeptember 15-ike körül Kassán beszámolóbeszédet mond.

A vármegye kavicsszállítása.

A vármegye utainak kijavitását, az új utak készítését a jövő szeptember havában kezdi meg. Az ideai utépítési munkálatok alkalmával a vármegyének nagyon sok utja kerül munkálat alá.

Az utépítéshez szükséges kavics szállítást a jövő hó elején kezdhetik meg a legutóbb kiadott kereskedelemügyi miniszteri rendelet értelmében.

A kavicsszállításra tegnapelőtt járt le a pályázati határidő. Beérkezett összesen 10 pályázat. A pályázatokat tegnap bontották fel a vármegyén. Az árlejtési ülésen Keszthelyi Zoltán elnöke alatt részt vettek Varró Domokos, May Sándor, Stefaniai számtanácsos és a vállalkozók képviselői.

Az első pályázó özv. Vertán Zoltánné aki a beléayes—vaskóhi utvonatra szükséges kavicsot 25135 koronáért hajlandó szállítani, ezenkívül a 17 tételt pedig egység áruk szerint.

Lendler Ferenc az összes szállítási mun-

sát. A nap már lehanyatlott és a sűrű alkony szürkére tompította az egész láthatárt . . .

Paul sebesen vágatott; nagyon éhes volt és az önkéntelen utazás, mely a vacsorát hátráltatta, egy cseppet sem volt inyére. Azután még édes anyja szokatlan félelme is megzavarta. Némely pillanatban már az ő lelkében is megremegett a sejtélem, hogy a legközelebbi fordulónál maga előtt látja majd azt a borzasztó jelenetet, melyet a grófné beteges képzelete olyan élénk színekkel megsejtetett.

— Nevetséges! — így vigasztalta magát Paul. — Valószínűleg valami kis csávába jutottak a géppel, és ki fognak nevetni, hogy annyira aggódtunk miattuk.

Ezzel igyekezett nyugtalanságát csillapítani.

— Még háromszáz méter és elérem őket! Legfeljebb háromszázötven . . . de semmi esetre se több.

Ebben a pillanatban örült sebességgel egy automobil száguld vele szemközt.

A kitérés lehetetlen volt.

Éppen annyi ideje maradt, hogy édes atyját felismerhesse.

Az összeütközés borzalmas volt . . .

A két kocsi óriási robajjal rontott egymásnak. Recsegve-ropogva . . . szétzúzva heverték a kőmök. Se sikoltás, se jajszó nem hangzott . . .

A hóval fedett síkság sötét égboltozata alatt hallgatva száguldott végig a halál lehellete . . .

A magasból egy ragadozó vércse csapott le a négy hoitestre . . .

kálatokat 209068 K 98 fillérért hajlandó elvállalni, azzal a kikötéssel azonban, hogy egyes utvonalatok csakis az ő beleegyezésével szakíthatnak ki.

Kemény Béla az összes szállítást 224359 K 94 fillérért vállalja.

Hegyesi Jenő a nagyszalonta—geszti, kávévási, ináncsi és sarkadi utakra 50968 koronáért.

Kemény és Main az utakat egységáranként összesen 214.720 koronáért vállalja fel, az esetben azonban, ha az összes szállítást ő kapja meg, hajlandó 203.684 koronáért elvállalni.

Male Ferenc és Vajkay Károly a belényes—vaskóhi, kávévási, geszti, nagyszalontai, ináncsi, cséffai, geszti, mezőgyáni, sarkadi utakat 152424 koronáért hajlandó elvállalni.

Reichmann Ármin debreceni kavicsbánya 11 tételét egységáranként vállalja el.

Gál és Frinau cég hat tételt 92540 koronáért vállal fel.

Ince Lajos cég 208891 korona 70 fillérért hajlandó az összes munkálatokat teljesíteni.

A fent elősorolt ajánlatokból kitűnőleg a legelőnyösebb a Kemény és Main aradi cég és Ince Lajos valószínű, hogy ezek között dől el a vállalat odai élése. A vármegye ugyanis a munkálatokat egészben fogja kiadni, mert így olcsóbb is, de az adminisztrációja is kevesebb dolgot ad.

A beadott ajánlatok felett műszaki felülvizsgálat fog végleges javaslatokat hozni a vállalat kiadására nézve.

Felrobbant tölténygyár.

Tizenhét ember a levegőbe repült.

Tegnap délután borzalmas katasztrófa történt a főváros közelében. Az Osztrák Magyar Monarchia egyik leghatalmasabb tölténygyára felrobbant, ami nagy rémületet keltett az egész fővárosban.

A katasztrófáról fővárosi tudósítónk a következőket jelenti:

A Budapest közelében levő Weisz Manfréd tölténygyarában a hét elején vettek fel 16 fiatal 14—15 éves gyermeket tanulónak. A tanulók tegnap egy mérnök felügyelete alatt puskaporral kísérleteztek. E közben a puskaporból hatalmas láng csapott ki s a következő pillanatban az egész terem a levegőbe röppült.

Az óriási robajra a közelben lakó munkások családjai rémülten futottak össze s kétségbeesve állották körül a hatalmas épületet, melybe azonban senki sem mert bemenni.

A robbanásról értesítették a fővárosi mentőket, akik legujabb automobil kocsijukon mentek ki a helyszínére. Később kivonultak az összes tartalékos mentők is és megkezdték munkájukat. A mentők kocsisora nagy feltűnést keltett a fővárosban s igen sok embert vonzott ki a Csepelszigetre.

A mentők folyton szállították a sebesülteket és a halottakat a Rókus kör-

Értesítés.

Van szerencsénk értesíteni szíves pártfogóinkat, hogy szeptember hó elsejétől angol uri szabó üzletünket Szent János-utca 1. sz. a. megnyitjuk

Szíves pártfogást kérünk

Kiss és Társa angol uriszabók Nagyváradon.

házba, ahol az összes orvosok szolgálatba léptek. Az első rémhíreket késő este megcáfolták. Ekkor már nem lehetett attól tartani, hogy több robbanás lesz s így be mertek menni az épületbe. Ekkor megállapították, hogy 17 ember repült a levegőbe.

A romok alól három halottat szedtek ki a mentők, 9 ember súlyosan sebesült. A többi sebesült, vagy halott még nem került nyilvánosságra.

A katasztrófa után megindították a vizsgálatot s ez alkalommal megállapították, hogy a robbanás onnan származhatott, hogy a puskapor közé egy ki nem hüvelyezett gyutacs került. Hogy mily óriási volt a robbanás, azt legjobban bizonyítja a felrobbant töltények száma. Összesen 1600 töltény robbant fel.

Gondatlanság sem terhel senkit, mert a munkások a legnagyobb óvatossággal jártak el s az épületeket állandóan katonák őrizték.

Öngyilkos huszár.

Tegnap reggel a 7-es huszárok kaszárnyájának nagygyakorlatra készülő legénységét fegyverlövés zavarta meg. Egy huszár lett öngyilkossá. — Az öngyilkosság okai még ismeretlen.

Az esetről tudósításunk a következő:

Stick József dunaegyházi legény októberben vonult be katonai kötelezettségének eleget tenni. Mint árva fiú oly elhatározással vonult be katonának, hogy ott fog maradni állandóan a törvényes három év eltelté után is. Ügyes szolid fiatal ember volt, akit felebbvalói nagyon megkedveltek.

Két héttel ezelőtt csapatlovaglás közben Stick leesett a lóról s egyik lábát súlyosan megsebesítette. Mint beteg ember másfél heti pihenés után szolgálatra jelentkezett. Az ezredorvos felülvizsgálta, azonban gyengének találta, mindazonáltal megengedte neki, hogy idehaza teljesítsen szolgálatot. — Egyidejűleg azonban intézkedett az ezredorvos, hogy a beteg ember ne vehessen részt a nagygyakorlatokon.

Stick József az ezredorvos intézkedését nagyon zokon vette, mert mindenáron szeretett volna résztvenni a nagygyakorlatokon. Állítólag ez lett volna az öngyilkosság egyik oka.

A másik ok, mely inkább valószínű, családi okokban keresendő. Stick József ugyanis még gyermekkorában elveszítette szüleit s rokonai gondozása alá került. A katonasághoz történt bevonulás után egy ideig állandó levelezés útján tartotta fenn Stick az összeköttetést rokonaival. Egy hónap óta azonban, dacára annak, hogy Stich már 8-10 levelet is irt haza, azokra levélben választ nem kapott. Ha pénzt kért hazulról, a pénzt megkapta, de levelet sohasem kapott. Ez annyira elkésztette Sticket, hogy amiatt buskomorrá lett. Naponként szóltanul bojongott a kaszárnya udvarán s látszott rajta, hogy valami rendkívüli dologgal foglalkozik.

Tegnap reggel fél 8 órakor Stick József a kaszárnya udvarán sétált egy ideig, aztán magához véve a szolgálati fegyverét, az istálló mellé ment és ott a fegyver csövét szívének szegezve, ráhajolt s türes kezével meghuzta a ravaszt. A golyó Stich szívért furta keresztül és azonnal meghalt. A lövés zajára a legénység csaknem teljes számmal futott össze.

Az inspekciónak megtartotta a vizsgálatot, meghallgatta a tanukat, akik valami felvilágosítást tudtak adni. A tanuk vallomásából a fenti két okra lehet következtetni. Az öngyilkos huszár levelet nem hagyott hátra s így egész biztosan nem lehet tudni az öngyilkosság okát.

A huszárt beszállították a csapatkórházba ahonnan ma fogják eltemetni.

UJDONSÁGOK.

Kérjük igen tisztelt vidéki olvasóinkat, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítani szíveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében e miatt akadály történjen.

* **A szegedi kath. nagygyűlés.** A nagyváradi kath. kör tagjainak társasága szombaton délelőtt 10 óra 20 perckor indul s délután 4 óra 22 perckor érkezik Szegedre a katolikus nagygyűlésre. A kör elnöksége gondoskodott megfelelő szobákról, úgy hogy néhány elkésve jelentkezett még mindig el tudnak szállásolni. Eddigél 24-en jelentkeztek Nagyváradról s a környékről.

* **Elmaradt iskolaszéki ülés.** Az iskolaszéknek tegnapi hirdetett választó ülése ismét elmaradt, mert a tagok ezuttal még kevesebben jelentek meg, mint a múlt ülésen. A legközelebbi ülés hétfőn délután lesz, amikor a megjelent tagokra tekintet nélkül fogják megtartani a választást.

* **Szabizottsági ülés.** A vizvezetékügyi szabizottság ma délután 4 órakor ülést tart.

* **Jóváhagyott általános csatornázás.** A már közgyűlésileg elfogadott általános csatornázási program, mint ismeretes, a miniszteriumtól módosítás elrendelésével küldetett vissza. A proponált többletkiadást a legutóbbi közgyűlés a főmérnök kidolgozásában elfogadta s ismét a miniszteriumhoz került, honnan tegnap jött vissza, még pedig a miniszter jóváhagyásával. Most már kiírják az árlejtési pályázatot.

* **A nyári szinkör vendéglője.** Mikor a város engedélyezte a nyári szinkör melletti fából készített vendéglő letesítését, feltételként kikötötte, hogy a szezon befejezése után csak azon esetben tartható továbbra is fenn, ha a faépület helyén kőépületet létesít a tulajdonos. Pollák Gyula vendéglős kéri, hogy engedjék továbbra is a fabódében való árusítást, mert a rövid szezon alatt alig volt valami jövedelme, a fabódé pedig 500 koronájába került.

* **Rulikovszky Kázmér emléke.** Holnap lesz 60 éve, hogy *Rulikovszky* Kázmér lengyel származású orosz dzsidásszázados vértanúhalált halt a magyar szabadság pártolása miatt. A kivégzett lengyel főnemes emlékére a Szent László templomban holnap délelőtt 9 órakor isteni tisztelet lesz, melyen jelen lesz a 48-as nepkör is.

* **Kriványt fölmentették.** Aradról jelentik: Krivány János aradmegyei sikkasztó gyámpénztáros tudvalevőleg felesége ellen mérenyületet követett el, de az esküdszék bizonyítékok hiányában a vád alól felmentette. Ez ügyben tegnap érkezett le a Kuria döntése, melyben az esküdszék ítéletét helybenhagyja.

* **Halálozás.** Mint részvétellel értesülünk f. hó 25-én este 8 órakor Nagyváradon életének 26-ik évében elhunyt *Jung* Károly birtokos. Temetése 27-én reggel 8 órakor lesz a Nagyteleky utcai gyászházban, honnan Békéscsabára szállítják az elhunytat s az ottani családi sírban helyezik örök nyugalomra.

* **Vaddisznók garázdálkodása.** Élesdi tudósítónk jelenti, hogy Vércsörög község határában az utóbbi időben oly mérvben jelentkeznek a vaddisznók, hogy különösen a tengeriben óriási károkat okoznak, 20-30-as falakban járnak a vaddisznók s egész a házakig merészkednek. A közbirtokosság jelentést tett az élesdi főszolgabírósnál, hogy intézkedjen, mert az amugy is gyenge tengertermést teljesen tönkreteszik a vadak.

* **Szerencsétlenség erdőirtás közben.** A *Remecz* község határában elterülő óriási erdőirtását még a tavaszon megkezdték. *Bunki* Irimie és három társa szerdán reggel, mint rendesen, döntötték a nagy terebélyes fáóriásokat. Mikor az egyiket sikerült kivágni, hozzáfogtak a másikhoz. *Bunki* Irimie egy hegyszakadék fölött fekvő kivágott fatörzsről a galyakat vágta le, míg társai egy másik fa kivágásához fogtak. Közben, nem tudni mi módo, az a fa, amelynek törzséről a galyakat vágta le megcsuszott és magával rántotta a rajta ülő *Bunki* Irimieét. A többi társai, látván a szerencsétlenséget, azonnal segítségére siettek, de a sebesen zuhnnó fát esésében megakadályozni már nem tudták. A szerencsétlen *Bunki* oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy mire társai bementek a szakadékba, már nem lélegzett. A nyomozás megállapította, hogy felelőség senkit sem terhel, mert *Bunki* Irimie saját gondatlan-ságának áldozata.

* **Öngyilkos leány.** A tegnapi este öngyilkossági szándékból marólugot ivott *Novák* Piroskát a biharmegyei közpórházban a rendőrség kihallgatta s ez alkalommal nevezett azt adta elő, hogy öngyilkosságának oka az, hogy egyik cseléd társával összeszóalkozott. A házbéliek vallomása szerint azonban a cseléd-között perlekedés nem történt, amiért is az öngyilkosság oka ez idő szerint még meg nem állapítható.

* **Gyöngéd férj.** *Gyely* Illésné, született Ungvári Zsuzsanna tegnapi este 8 órakor beállított a rendőrségre és panaszt emelt férje ellen. Férje ugyanis minden este részeg állapotba jött haza és a legbrutálisabban bántalmazta. Ezért még nem jött volna ide, de aznap este még azontelül azzal fenyegette, hogy meg-

Iskolai idény

Telefon 130.

Telefon 130.

beállítva felhívom szives figyelmét a m. t. vevőközönségnek, **harisnya, esőernyő női és gyermek kalap különlegességi üzletemre**, hol nagy választék áll a vevőközönség rendelkezésére szolid, szabott árak mellett.

Tisztelettel

Ujhelyi Róza

női kalap harisnya és ernyőkülönlegességi üzlete Nagyvárad, Rakóczi-ut. ::

öli. A panaszos zsszony siránkozására a rendőrségtől egy közrendőrt küldtek ki az asszony lakására, ki a még akkor is dühöngő jeles férjet bevitte a rendőrségre, hol lezárattott.

* **Hirtelen halál.** Szent János-u. 22. sz. alatti Frank Lajos 27 éves kereskedője, aki Erdős és Grünfeld kereskedő cégnél volt alkalmazva, tegnap reggel 5—6 óra között hirtelen meghalt. Az esetet Nagy Mária cseléd vette észre, aki fél 8 tájban ment nevezett szobájába takarítani. Hatósági orvos véleménye szerint valószínűleg szívizéhdés volt a halál oka. Tekintettel azonban arra, hogy ez biztosan meg nem állapítható, a rendőrség a boncolást elrendelte.

* **Betörések álkulccsal.** Révész Teréz Rákóczi-uton levő üzletében a déli órák alatt, míg a tulajdonos és alkalmazottai távol voltak, ismeretlen tettes az utcai ajtón levő primitív szerkezetű zárat álkulcs segítségével felnyitotta, pénzes fiókból 46 kor. 80 fillér készpénzt magához véve minden feltűnés nélkül eltávozott. Nyomozás folyamatban. — Vitrel és Rosenfeld Kossuth-utcai üzletébe ugyancsak álkulccsal ismeretlen tettes behatolt az utcai ajtón s a pénztárfiók feltörése után 33 korona készpénzt és 20 korona értékben egykoronás, 40 filleres és 20 filleres okmánybélyeget elemelt. Vakmerő tettest, ki valószínűleg a Révész-féle üzletben is dolgozott, a rendőrség keresi.

* **Verekedés a Zöldfa-utcán.** Müller Sámuel és Márián Mihály napszámosok a Zöldfa utca sarkán szerda este összeverekedtek. Egymást ütötték, pofozták, sőt Müller Máriánt egy bottal tarkón vágta. A nagy csődöletre odajött rendőr, a jeles alakokat bevitte a rendőrségre, hol lecsukattak.

* **Ismeretlen tolvaj.** Tegnap reggel 6 óra tájban Sternberg Mórné Kolozsvári-utca 46. sz. lakos észrevette, hogy az udvaron levő faskamrájába bezárt 3 drb. libát valaki elemelte. Az ismeretlen tolvajt a rendőrség keresi.

* **Megölte a forró viz.** Dekanyesd községben tegnap délelőtt Meze Floáre mosással volt elfoglalva. A takaréki tüzhelyen egy nagy fazék vizet forralt fel, majd pedig a teknő mellé tette le a földre. Ezután rövid időre eltávozott. Ez alatt 3 éves Mari nevű kis lánya odament a mosás színhelyére és addig-addig forgolódott a fazék körül, míg egyszerre csak elszédült és fejével előre a forró vízzel telt fazékba esett. Súlyos sérülései következtében 3 órai kínos szenvedés után elhunyt. A gondatlan anya ellen a bűnvádi eljárást folyamatba tetették.

* **Ongyilkos földmives.** Székelyhidi tudósítónk jelenti: Nagy Lajos odaváló földmives szerda délután kiment az istállóba és ott egy mestergerendára felakasztotta magát. Hosszas távolmaradása feltűnt a házbelieknek, keresésére indultak, amint rákadtak, azonnal levágták a kötélről, de már későn, mert nem volt benne élet. Sötét tettet valószínűleg életuntságában követte el.

* **Verekedés.** Nyámer Sándor guravolyi napszámos panasolta, hogy a f. hó 24 én este 9 és 10 óra tájban nagypiaci téren levő szénraktár mellett a korcsmában beborozott s ilyen állapotban indult a piacra keresztül. A korcsmától pár lépésnyire Hadadi Baka János és 3 társa meglesték, minden ok nélkül belekötöttek, földre teperve megverték és össze rugdosták. Nyámer Sándor ez alkalommal körülbelül 8 nap alatt gyógyuló sérüléseket szenvedett. A rendőrség az eljárást megindította.

x **Telefon 897.** Az őszi idény közeledtével van szerencsénk a n. é. vevőközönség b. figyelmét felhívni ujonnan berendezett és megnagyobbított üzletünkre, melyben berlini és párisi divat tudósítások alapján ugy a női felöltőknél, mint a szövet és fehérnemű osztálynál a legszebb és legfinomabb áruk vannak raktárom. Mérték után megrendeléseket jutányosan eszközölünk. Tisztelettel Klein Géza és Ödön Nagyvárad Rákóczi-ut 2.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Péntek: Boszorkányvár. (Toronyi Gyula és T. Lányi Edith bucsuja.)

Szombat: Csókon szerzett völegény. (Batizfalvy Elza bucsuja.)

Vasárnap: Kis herceg. (D.ósi Nusi bucsuja)

A Hevesi-nővérek bucsuja.

Bájos, kedves darabot, »A kis pajtás« c. vigjátékot választották a Hevesi-nővérek bucsufelléptükre. Olyan szindarab, mely éppen a két bucsuzó művész egyéniségéhez illik. Mind a két Hevesi-nővér számtalvó tagja volt a társulatnak. Hevesi Gusztó a naiva-szerepkört töltötte be s nem egy alakítása kivált művészi kvalitásaival. Ami a naivanál különösen fontos: tudott igazi érzéssel, szívből játszani, bele tudta magát élni a szerepeibe s vonzó játékaival csaknem minden szerepét sikerhez tudta vinni. Hevesi Mariska az ő rendkívül bájos külsejével vonzott első sorban. Nagyvárad első fellépéseinek nem volt meg mindjárt a sikerük kissé hideg játékmódora, tulságosan letompított temperamentuma nem váltak előnyére. Később azonban szorgalommal, igyekezettel sokat fejlesztett tehetségén s az utolsó hónapokban legtöbb alakítására megfelelt a követelményeknek, úgy, hogy a közönség ösztön és egyformán sajnálja mindkét Hevesi nővér távozását; annál inkább, mert tudtuk róluk, hogy egész lélekekkel csak e pályájuknak élnek s folytonos tanulással igyekeznek tudásukat fejleszteni. A tegnapi bucsu előadásán mindketten zajos óvációkban részesültek és több szép virágcsokrot kaptak.

A nyáriasan csekélyszámu közönség az előadásal egyébként is meglehetően elégedve; egyenletes, gördülékeny előadás, aminőt a vigjátéki személyzet rendszerint produkálni szokott.

Lányi Edith és Toronyi Gyula bucsuja. A Szigligeti színháznak két kiváló színésze bucsuzik ma este a Boszorkányvár előadása alkalmával. Lányi Edit ugyszólván estéről-estére minden operetben közreműködött, igen gyakran olyan szenzációs sikerrel, amelyre méltán büszke lehet. Így azután érthető, hogy lassankint olyan repertoárt tanult be, amilyent kevés magyar művész tud produkálni. Toronyi Gyula pedig a legkönnyebb operettekben és a legnehezebb operákban egyaránt megállta a helyét. Magyarországon, ahol olyan kevés a jó tenorista, az ő precíz énektudásával és tisztán csengő hangjával egészen bizonyosan gyönyörű karriert fog még csinálni. A Boszorkányvár többi szerepeit a szintársulat teljes operettegyüttese játssza.

Primadonnák bucsuja. Gyönyörű sikerekben gazdag színházi szezon ér véget a Szigligeti-színház két becézett, ünnepelelt primadonnájának bucsuzásával. Felesleges e helyen felsorolni azokat a szenzációs, diadalmas ünnepeleket, amelyekben a nagyvárad közönség Diósi Nusit és Batizfalvy Elizát ugyszólván állandóan részesítette. Bizonyos, a két utolsó estén páratlanul szép és forró előadásokban lesz része a nagyvárad publikumnak, amely semmiképen sem mulasztja el az alkalmat, hogy mindkét kedvencének lelkes óvációk és zajos ünnepelesek keretében mondjon bucsut.

TANÜGY.

Iskolai értesítők.

X.

Az »Immaculata«-zárda értesítője.

Övönöképezdėje, polgári és elemi iskolája és óvodája van az Ujvároson fúlszázad óta működő Immaculata zárdának; ezek mult évi eredményes működéséről szól az előttünk levő értesítő.

Első lapjain kegyeletes szavakkal emlékezik meg az elhunyt főpásztorról, áldott emlékü püspökünkről, dr. Szemrecsányi Párol s az egyházmegye másik veszteségéről, Palotay László nagyprépostról. Az év történetéről és a végzett tananyagáról szóló beszámoló tanúsága szerint az intézet minden irányban a legteljesebb mértéken megoldotta feladatát: vallásos, hazafias lelkületű, művelt nőket nevelt a hazának, a társadalomnak. Övönöképezdėjeiben kenyeret adott törekvő fiatal leánykáknak, akik a jövő nemzedéket zsenge korokban lesznek hivatva gondolni, ápolni a szentek ama magasztos tanai értelmében, amelyeket a zárdában oltottak az ő szívükbe.

Kár, hogy a növendékekre vonatkozó adatok kissé hiányosak, amennyiben az értesítő elhagyta a legfontosabb részt: az érdemsorozat közlését. Csak a statisztikai táblázatokból látjuk, hogy a tanulmányi előmenetel igen szép eredményt mutat fel. Ugyancsak hiányzik a statisztikai táblázatok legtöbbjénél is az összegezés, ami ismét az egész kimutatás áttekinthetőségét teszi nehezzé. Mindezek a következő évi értesítőben könnyen pótolhatók s még jobb és teljesebb kép nyerhető arról az önteláldozó munkáról, melyet Szent Vince leányai oly szép eredménnyel végeznek.

Az intézet benulakással is egybe van kötve; a felvételi feltételek az értesítő végén olvashatók.

Fontos pedig nagyon az ebben az intézetben most megújuló varró iskola, melyre ez uton is felhívjuk a szülők figyelmét.

△ Vizsgálatok és beiratások sorrendje a nagyvárad premontrei főgimnáziumban. A nagyvárad premontrei főgimnáziumban a javító-, felvételi- és pótló vizsgálatok augusztus 30 án reggel kilenc órakor kezdődnek. A magánvizsgálatok írásbeli része augusztus hó 31 én reggel 8 órakor, szóbeli része pedig szeptember hó 1 én veszi kezdetét. A rendes és magántanulók felvétele az összes osztályokba folytatólagosan, szeptember hó 2. és 3-án d. e. 9—12 ig az igazgatósági irodában és az illető osztályfőnököknél a megfelelő osztályokban történik. Az 1908—9. évi javító, pótló- és kiegészítő érettségi szóbeli vizsgálatok a tankerület összes főgimnáziumaira vonatkozólag szept. hó 11 és kövntkező napjain fognak megtartatni. A pótló érettségi vizsgálatok írásbeli része szept. hó 6., 7. és 9-én lesz. Jelentkezés szept. hó 4-ig az igazgatói irodában. A tanév ünnepeles megnyitása szept. hó 4 én reggel 9 órakor. Nagyvárad, 1909. aug. hó 25. Az igazgatóság.

△ A Nagyvárad Felső Kereskedelmi iskolában a folytarólagos felvételek és beiratások az 1909—1910 iki tanévre f évi szept. hó három első napján lesznek mind a három osztályba jelentkezőkre nézve. A tanév ünnepies megnyitása szept. 4-én délelőtt fél 9 órakor történik a Kereskedelmi Csarnok disztermében. A javító vizsgálatok aug. 31 én délután 3 órakor kezdődnek, a pótló vizsgálatok pedig szept. 1 én d. u 3 órakor. Az érettségi vizsgálatok írásbeli része szept. 6-ától veszi kez-

detét. A szóbeli része csak később fog közzétetni. Az igazgatóság.

△ **Iskolai hirdetés.** A nagyváradai állami elemi népiskolák gondnoksága tisztelettel értesíti az érdekelt szülőket, hogy az Olasziban a széles utcai Ujvárosban a Vitéz-utcai teljesen új és modern berendezésű iskolákban a jövő 1909—1910. tanévi beiratások szeptember hó 1—4. napjain délelőtt 8—11 óráig és délután 3—5 óráig tartanak meg. A rendszeres tanítás szeptember hó 6-án reggel 8 órakor veszi kezdetét. Tandíjat és nyugdíjjárulékot nem kell fizetni, a beiratási díj 50 fillér. Az I-ső osztályokba keiratkozó gyermekek 6-ik életévük betöltését anyakönyvi kivonattal kötelesek igazolni. A szeptember hó 5-éig be nem iratkozó tanulók semminemű segélyben nem részesülnek. Nagyvárad, 1909. évi augusztus hó 25. Mezey Mihály, gondnoksági elnök.

△ **Beiratások.** A közs. elemi és ismétlődő iskolákban a jövő tanévi beiratások szeptember 1—4. napjain d. e. 8—11-ig és délután 3—5 óráig a javító, pót, felvételi és magánvizsgálatok szeptember 3. és 4. napjain délelőtt 8—11-ig az iskola helyiségében tartanak meg.

△ **A rajztanítás érdekében.** A kultuszminiszter reformot létesített a rajztanítás terén s felhívja Nagyvárad városát, hogy állítson fel a tanítók részére rajztanítási kurzust, hogy a tanítók megfelelőhessenek a minisztérium követeléseinek a rajzoktatás tekintetében. Még a közegészségi tanfolyamot sem tudjuk, mikor fogjuk megtarthatni s ez is 1500 koronájába kerül a városnak s ime újabb tanfolyam rendezését kívánja a miniszter.

Igazságszolgáltatás.

Furfangos család.

Paraszt rafinériával kiesztelt és végrehajtott csalást torolt meg szigorú ítélettel a nagyváradai kir. törvényszék büntető tanácsa tegnap délelőtt Korn Lajos elnöklése mellett.

Kordán Tódor szohodollázuri lakos 1908. január 8-án beállított dr. Bárdos Imre nagyváradai ügyvédhez két egyénnel, egy férfivel s egy nővel, kik magukat Broncz Tódor és neje Szaty Erának mondották. Kérték az ügyvédet, hogy csináljon egy szerződést, mely szerint Broncz Tódor és neje átengedik birtokukat Kordán Tódornak. Az ügyvéd minden gyanu nélkül teljesítette kérésüket s elkészítette a szerződést.

Kordán erre Belényesre ment, hol a telekkönyvben a szerződés alapján ráírták a Broncz-féle birtokot. Mikor ezzel végzett, egyenesen követelte a valódi Broncz-familiától, hogy adják át neki a birtokot, mert az az övé a telekkönyv szerint. Az igazi Broncz Tódor válaszul feljelentette Kordán Tódort csalás miatt.

A tegnapi törvényszéki tárgyaláson Kordán tagadta ugyan tettét, de világosan beigazolt furfangos családja s a törvényszék ezért szigorúan 7 havi fogházra ítélte. Ügyész Vattay József volt.

KÖZGAZDASÁG.

Árlejtés a városnál.

Nagyvárad városnál tegnap tartották meg az árlejtést a könyvnyomdai munkákra vonatkozólag. A közgyűlés június hó 11-én az előbbi árlejtést megsemmisítette, miután az a

városra nézve nem volt kielégítő. Pályázatot hirdetett a könyvnyomdai munkák elvégzésére. Erre a pályázatra két ajánlat lett beadva és pedig Guttman Malvin és Rákos Vilmos nyomdatulajdonosok által. Guttman Malvin ajánlata szerint a 3 évi könyvnyomdai munkát 11400 koronáért volna hajlandó elkészíteni, de papir nélkül. Rákos Vilmos pedig a három évi szükségletet 9600 koronáért vállalja fel szintén papir nélkül. A papir árából pedig 5 százalék engedményt nyújt. A két ajánlat közül természetesen Rákos Vilmos ajánlata volt kedvezőbb és olcsóbb, még pedig 1950 koronával a városi pénztárnak. Így tehát ez az ajánlat lett előterjesztve. Ez ügyben a tanács és közgyűlés fog még határozatot mondani és valószínűleg Rákos Vilmos ajánlata lesz elfogadva mint legelőnyösebb.

Pusztuló marhaállomány.

Az élesdi járás egyik községének Mezőtelkinek marhaállományát igen nagy veszedelem fenyegeti. A körülmények ugyanis olyanok, hogy abból következtetve a község marhaállománya teljesen ki fog pusztulni. A veszedelem miatt a lakosság kétségbe van esve s ijedten fordul mindenkihez segítségért, csak hogy megmentsék állataikat.

A pusztító veszedelem olyan betegség, amilyen az utóbbi évtizedek alatt nem fordult elő a megyében s bárhol is csak nagyon ritkán fordul elő. A betegség az agy és gerincvelő buroklob. Ez a betegség a megbetegedett állat kimulásával végződik feltétlenül és még fertőző tulajdonságu is. A községben már három hete dühög a betegség. Eddig nyolc szarvasmarha pusztult el, de hétfő óta újabb 6 megbetegedés fordult elő tegnapig.

Nagy baj volt az, hogy a betegséget nem ismerték fel azonnal. Az állatokon ugyanis azok a tünetek mutatkoztak, mint a veszettségnél és az orvos is az első esetekben veszettséget konstatait és az állatot kiirtatta. A betegség lefolyása borzalmas benyomásokat tesz az emberre. A tehének úgy bögnek a nagy fájdalomtól, hogy az ember szíve elszorul annak hallatára. A betegség két hétig feltartóztathatlanul terjed tovább, míg végre a tegnapi nap folyamán Kanta Jenő megyei főállatorvos megállapította a rettentő betegséget és nyomban intézkedett a legszigorúbb óvintézkedések megtétele iránt.

A főállatorvos jelentést tett a főszolgabírónak, aki a beteg és a gyanús állatok azonnali kiirtását rendelte el. A hatóság intézkedései csakis az óvintézkedésekre és a betegség továbbterjedésének megakadályozására terjedhet ki, mert a beteg állatokat gyógykezelné nem lehet.

Az esetről jelentést tettek a földmivelésiügyi miniszterhez, akitől egyszersmint segélyt is kérnek. A lakosság mikor megtudta, hogy mily veszély fenyegeti a marhaállományt, kétségbeesett és siránkozva panaszkodik mindenkinek s vár segítséget.

— **Tenyészállatkiállítás a vármegyében.** A Biharmegyei Gazdasági egyesület a folyó évben a második tenyészállatkiállítást f. évi augusztus hó 29-én Tenkén tartja meg. Tenkén magyarfajta szarvasmarhakiállítás lesz, díjakul 660 korona van kitűzve s e mellett még okleveleket is ad ki az egyesület. A kiállítást vasárnap reggel 9 órakor Markovics Antal egyleti elnök fogja megnyitni, mely után a hírlói bizottság működése veszi kezdetét s

ennek betegeztév el a díj kiosztatnak. A kiállítás iránt szép érdeklődés nyilvánul, s mi a sikert biztosítja. A harmadik állatkiállítást a vármegyében a gazdasági egyesület szeptember 5-én tartja meg Élesden.

Budapesti füzsdetudósítások.

A gabonafüzsdé határidői.

Budapest, augusztus 26.

— Délután 4 órakor. —

Buza május 1909. 50 kilogrammonként	14.35
Buza októberre	13.97
Buza ápr.	11.80
Rozs okt.	10.29
Zab májusra	—
Zab októberre	7.78
Tengeri máj. 1909	7.86
Tengeri jul.	8.05
Tengeri májusra 1910.	7.24

Értékdözsdé.

— Délután 4 órakor. —

Oszták hitelbank részvény	634.—
Oszták magyar államvasúti részvény	736.75
Leszámitoló bank	482.—
Rimamurányi	572.—
Oszták-m. államvasúti részv.	697.50
Közúti vasut	552.—
Városi villamos vasut	269.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értékdözsdé 1909. aug. 26.

Magyar arany járadék 4 száz.	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	93.25
Magyar koronajáradék	82.75
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	240.—
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	95.50
Oszták járadék papírban	186.—
Oszták járadék ezüstben	145.—
Oszták járadék aranyban	97.25
Oszták korona járadék	99.—
1860. osztr. államsorsjegyek	116.50
Oszták magyar bankrészvény	197.50
Magyar hitelbank-részvény	150.25
Oszták hitelbank-részvény	730.—
Magyar hitelrészvény	748.—
London vista	631.50
Páris vista	689.50
20 frankos (Napoleonder)	19.02
Német birodalmi márka	117.56
20 márkás arany	23.51
Magyar nyerevény sorsjegy kölcsön	33.95
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölcsön	90.40

TÁVIRATOK.

A román király bécsi útja.

Ischl, augusztus 26. A Neue Freie Presse levelezője mérvadó helyről azt az értesítést kapta, hogy Károly román királynak Ferencz József királynál szeptember 3. és 6-ika közt tervezett látogatására vonatkozólag eddig az illetékes hivatalokhoz semmiféle hivatalos értesítés nem érkezett. Lehetséges, hogy a király látogatását a román királyné állapota miatt, aki még mindig beteg és gyenge, újból elhalasztják.

A harcok Mellilában.

Mellila, aug. 26. Az egyes tábori paraocsnökösök fölváltása incidens nélkül ment végbe. A királyezred veszteség nélkül elfoglalta Marchica legkivülesebb pontját, Souk den Aarbat és Restinga mellett tábort ütött. A Restingatól keletre lakó mórok meghódoltak.

Penon de Gomera, aug. 26. Tegnap este és ma hatalmas puskatüzelés, azután pedig ágyuzás volt. A spanyolok nem szenvedtek veszteségeket.

Az albán fölkelés.

Szaloniki, augusztus 26. Monasztirból még egy zászlóalj ment tüzérsgel Dibraba. Dzsavid pasa a legnagyobb eréllyel szándékozik az albánok ellen eljárni. A Beranai tegnap lefolyt harcban a csapatok 23 embert vesztek. Ezekből négy megsbesült, tizenöt eltűnt.

A bolgár-török összeütközés

Berlin aug. 26. Konstantinápolyból táviratozzák: A bolgár követségen kijelentik, hogy a legutolsó határszéli összetűzésnek nincsen jelentősége. Ferdinánd király konstantinápolyi látogatására vonatkozólag kijelentik, hogy ez a látogatás ugyan tervbe van véve, de még nem bizonyos, hogy Miklós cár látogatásával egyidejűleg fog-e megtörténni, mert talán kényes helyzetet idézhetne elő, ha két cár egyidejűleg tartózkodnék a török udvarnál.

Miniszterválság Szerbiában.

Belgrád, augusztus 26. Ribarac igazságügyminiszter tegnap este a belügyminiszterrel a sabaci községi választás kérdésében felmerült differenciák miatt beadta lemondását. Hírlik, hogy Novakovic miniszterelnök is le fog mondani ugyanebből az okból, miután ebben az ügyben épp úgy van érdekelve a haladó-párt, mint a nacionalistapárt, amelyhez az igazságügyminiszter, illetve a miniszterelnök tartozik. A sabaci községi választásnál, amely a múlt héten ment végbe, tudvalevőleg az ó- és újradikálisok győztek a nacionalistákkal és haladópartiakkal szemben, akiknek hívei eddig ebben a községtanácsban többségben voltak. Utóbbiak most felpanaszolja, hogy a választási eredmény annak tulajdonítható, hogy a választás hamisított választói lajstrom alapján ment végbe.

A raguzai halálmars.

Bécs, aug. 26. Az agramer Tagblatt ama hírére vonatkozólag, amely szerint a Ragusa környékén megtartott katonai gyakorlatok alkalmával egy igen erős menetelésnél 200 ember megbetegedett és egy ember meghalt, mérvado katonai helyen kijelentik, hogy ilyen esetről semmiféle hivatalos jelentés nem érkezett. Már ebből is kitűnik, hogy az erre vonatkozó hírek legalább is nevetségesen túlzottak. Ezt már abból is lehet következtetni, hogy az Agr Tagbl. híre szerb forrásból származik.

A tömeges alkoholmérgezés.

Budapest, aug. 26. Ma a budapesti rendőrséghez megérkezett a vizsgálóbíró átiratai, mely a btkv. 169. §-a alapján elrendeli Keller Ignácnak, mint gyanúsítottak kihallgatását és az összes nála hordókban, üvegekben, tartályokban található rumkészlet lefoglalását. Erre a foglalásra ma délelőtt kiküldött a rendőrség egy fogalmazót és több detektívet.

A házkutatásnak Kellernél természetesen semmi eredménye nem volt, ott már egy csepp rumot sem találtak.

Keller elmondta, hogy öt hordó rumot

vásárolt Reitzer Zsigmond szeszügynöknél, Nagy János-utca 7. szám alatt. Az egy budapesti szesz- és rumgyárnak háziügynöke.

Az öt hordó rum közül négyet a tatabányai fogyasztószövetkezetnek adott el, egyet pedig a Schlick cégnek Budafokra.

A rendőrség intézkedett, hogy a Schlick-cégnek eladott rum forgalombahozását megakadályozza, Reitzert sürgősen beidézték a főkapitányságra, hogy tőle a gyárat megtudják, ha megtudják, majd házkutatási végzést kérnek és majd lefoglalják a gyárban a készletet, ha akorrig majd még lesz.

REGÉNYCSARNOK.

HUSSON ORVOS.

REGÉNY

Írta: Charles Masset.

Fordította: Sz. I.

(Folytatás.)

25

MÁSODIK RÉSZ.

VI.

Az islettesi toronyóra épen nyolcat ütött, Rosiérés salonjában, Bois des Pensés-ban a Szaniszló király korabeli, vöröszézzel kirakott falóra épen visszhangot készült adni a toronyóra nyolc kongására. A nap letűnt az erdő mögé, korongjának visszfénye halvány világot vetett a salon falaira, melyeket barna diófakeretekbe foglalt vadász- és pásztorképek díszítettek Yardtól, egy meusiai festőtől, kinek rikító festményei Barroisban ma is láthatók sok ősi házban. Az ablak közelében, egy kis asztalka mellett Rosiérés ur épen dominózott Fierbois Bastienne kisasszonnyal, a petites-islettesi üveghuta tulajdonosnőjével. A nyitott redőnyökön a salomba hallatszottak az est utolsó neszei, míg a két játékos az asztal fölé hajolva ide-oda rakosgatta a kopogó dominóköveket.

Fierbois kisasszony mintegy ötvenöt éves erős személy, úgy megtermett, akár egy férfi, hangja erős, vonásai durvák, szemöldökei sűrűek, felső ajkán kis bajusz pelyhedzik. Szürkés haja rendszeren, hosszú fonatokban omolt naptól barnult nyakára; ódonszabásu posztóruhája még csak jobban tünteti fel sarló alakú nagy testének izmos vázát és nagy, csontos karjait. Bastienne kisasszony erélyes gazdaasszony volt; maga igazgatta a hűtőt, ránkba szedte a munkásokat, a kakasszóra már talpa volt, maga ügyelt a favágásra is, minduntalan ott lehetett őt látni a vágásokon harisnyakötőg feltűrt szoknyában, erős vadászcizmában. Gyermekkorában ő tartotta keresztvív alá a marquist és azóta úgy szerette, mintha néjje volna. Rosiérés ur tisztelettel viszonzta vonzalmát.

A marquis megvéault. Többé nem az a daliás gavallér, kit a juvigyi jelmezbálon láttunk. Azóta már nyolc év telt el, pedig Rosiérés ur már akkor is megközelítette a negyvenedik életét; már pedig ebben az életkorban nyolc év tetemesen megváltoztatja az embert. A marquis otthon kezdte tölteni idejét, megkedvelte a festelen falusi életet. Kacér nem volt, szakállt eresztett, korán fekdűt le, kora reggelig aludt, és falusi divat szerint napjában négyszer étkezett. Ilyen életmód mellett természetesebb lett, vonásai durvábbak lettek, arcán a vérmes természet kifejezéseül kivirított a gálcvirág, bourbonias orrán piros erek húzódtak el, mint a szőlőleveleken, melyeket az ősz vörösrre festett.

— Öcsém, dominó! szolt Fierbois letéve utolsó követ; revancheot akarsz?

Rosiérés ur bosszusan széthányta a követeket és fölkeit.

— Vigye a manó ezt a dominót! Nem tudom, hogy az ujjaim ma este mitől viselkednek...

Egy párszor föl és alá járt a salonban. A nap már teljesen lenyugodott, Ambroisine, az öreg komorna behozta a lámpát. A marquis megszidta, hogy a bél miatt kormosodik, aztán kikérgette a konyhába.

— De öcsém, kezdé Bestienne kisasszony és nagy zsebéből kivéve a kötését, lebecsátotta a pamut gombolyagot; ma este nagyom morgva vagy, mi lett?

— Neufourban voltam Briuelles hugomná; felkavarta epémet, annyit jajgatott a Sainte-Marie fiu miatt.

— Ha! ha! nevetett Fierbois kisasszony és hajába tűzött egy kötőtűt, há mi lesz a fiuból.

— Barátnak készül beállni, ha ideje korán ránkba nem szedi, fellelé Rosiérés ur rossz kedvvel; soha ilyen furcsa gavallért! Ahelyett, hogy elvégezné a jogot és élne világát, ahogy fiatal emberhez illik, hát jeremiádozik firkál. Az a bogara van, hogy nem zartett ő ebbe a világba s engedelmet kér zardába léphetni. Anyja kétségbe van esve és siránkozik nekem; jajveszékelt, hogy a fejem is belefjdült. Azt feleltem, hogy úgy kell neki: nem érdemelt jobbat, miért kényeztette el annyira a fiut. Ez nem volt innvére és haraggal váltunk meg egymástól. Vallja be keresztatyám, hogy csak nekem szoktak ilyen bajaim lenni. Mindössze egy unokaöcsém van, azt hiszem majd megházasítom, hogy öreg napjaimra támaszom legyen s az meg arra adja a fejét, hogy barátsuhába buvik... Ugyan mit szól ehhez?

— Azt mondom, felelt Bastienne, hogy a barátsuhának megvan a maga jó oldala; rosszabbat is tehetne.

— Ejnye! kiá tott fel a marquis és az öreg kisasszony elé állt, mint egy kérdőjel; hát ön azt hiszi, hogy Sainte-Marie öcsém eszén van?

— Azt hiszem, kedves barátom, hogy többet ér a jó pap, mint a bolond férj, a milyenneket gyakran látunk. Sainte Marie eszes ember, de a nüknel ügyetlen nem igen szeretetre méltó; kerek vállai vannak; nem is szép...

(Folyt. köv.)

A szerkesztőség feloldó

Dr. VUCSKICS GYULA.

NYILTTÉR.

A „Csarnok“ kávéház megnyitása.

Van szerencsém a Nagyvárad közönséget, jóbarátaimat és tisztelt vendégeimet értesíteni, hogy a Szent László-téren levő

„Csarnok“

kávéházamat teljesen ujonnan átalakítottam és modernül, a mai kor igényeinek teljesen megfelelően berendeztem.

Egyben szives figyelmébe ajánlom a n. é. közönségnek, hogy kávéházamat kizárólag nagyvárad iparosok készítettek, mely tényleg az iparművészet műalkotása, ennek megtekintésére tisztelettel meghívom a közönséget.

Kérem tisztelt vendégeimet, hogy az eddig részükről élvezett jóakarukat ezután se vonják meg tőlem.

Pontos és figyelmes kiszolgálás. Tisztán kezelt italok. Billiárd. Éjjel nappal nyitva.

Kiváló tisztelettel

Weisz Herman

kávész.

Apró hirdetések

Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűből 8 fillér
A legkisebb hirdetés 40 fillér
 Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban: Szilágyi
 — Dezső-utca 5. sz. alatt. Telefon szám 263. —

Kepes Elek

orvosi kötszerész és keztyűs, Nagyvárad, Sas-szállóda. (Passage.) Készítik saját műhelyemben a legkomplikáltabb sérvekre kintű sérvtököket továbbá háskötőket, gummi harisnyákat, egyenes tartókat, betegápolási cikkeket és minden e szakmába vágó munkáit a legjutányosabb árban, jótállás mellett. — Szarvasbőr-lepedőket és vánkókat, valamint mindennemű másféle szarvasbőr-munkákat is készítek a legjobb kivitelben. Kesztyű-íszítást és mindennemű

javitást is felvállalok. Nők és férfiak részére külön próba-terem.

Legszebb

kivitelű nyomtatványokat a Szent László-nyomda készít. Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca,

MOSKOVITS

anatomiai cipők a legjobbak.

Kiadó bolthelyiség

a Bémer-tér közelében Szt. János-u. 4. sz. alatt.

Kecskeméthy István

terme, sörcsarnoka, kavéháza, legszebb kerthelyisége **NAGYVÁRAD, KERT-UTCA.**

Naponta frissen csapolt sör, saját természetes
 :: tisztán kezelt hegyi borok ::

Társas ebédek, vacsorák, vagy lakomák
 étlap szerint, vagy megállapított árak mel-
 :: lett elfogadtatnak. ::

Abonensek elfogadtatnak mérsékelt árak
 :: mellett ::

Egyben van szerencsém a vidéki utazó közönség szíves figyelmét felhívni, hogy vendég szobáimat ujjonnan berendeztem és tisztántartására különös gondot fordítok. Ugyisint a szállóhely olcsó ár mellett szíves rendelkezésre áll.

Hol szórakozunk esténként? csak is a NEMZETI SZALLODA hívős és kellemes kerthelyiségében, hol minden este mozgófénykép előadások tartatnak cigány zene mellett. Minden második nap teljesen új műsor.

Számos látogatást kér tisztelettel
KECSKEMÉTHY ISTVÁN
 a Nemzeti Szálloda bérőlje.

Lapkihordó nők

fix fizetéssel felvételnek
 a Tiszán'tul kiadóhivatalában.

Tisztelettel tudatjuk, hogy az
 élesdi erdőseinkben

termelt tűzifa szállítását és eladását

■ ■ megkeztük ■ ■
 s ajánljuk vagononként
 ■ és méterenként ■

I-ső osztályu

:: bükkhasáb tűzifánkat ::
 házhoz is szállítva

Nagyobb vételnél megfelelő árendemény!

Rendeléseket kérjük Központi
 irodánkhoz (Uri-utca 3. sz.)
 és **Fried és Társához** Te-
 leky-u. 16. **Telefon 914.**

— **Telefon 814.** —

Élesdi Erdőipar és Koepfer-rendszerü
 Fatelítő r.-t **Nagyváradon.**

SZABÓ JÁNOS

uri divat szabó és egyenruha készítőnél
 a legdivatosabb szövetek dus választékban vannak fõhalmazva.

Modern szabás. Izzó munká.
Fõ-utca. (Gerliczy-palota.)

Tanuló felvétetik.

Uj üveges üzlet.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy Nagyváradon Hant Frigyes cégnél **11 évi prakszison** után épület-üvegezési és képkeretezési üzletemet **Olaszi, Szt. János u 2. Grám-házban**

megnyitottam.

Fõ törekvésem, hogy a n. é. közönséget tartós munkámmal és szolid kiszolgálással megnyerjem. — Épületüvegezést és képkeretezést a legnagyobb pontossággal teljesítem, üvegporcellán, konyha edényeket jutányos árban szolgállok. A n. é. közönség pártfogását kérve mély tisztelettel:

Dobó (Duhopolszky) Alajos.

Állami felügyelet alatt álló nagyváradai középiskolai internátus

gimnáziumi, reáliskolai, felső kereskedelmi és polgári iskolai tanulók részére, Egyenkinti tanítás nevelőtanárok vezetése és ellenőrzése mellett. Szigorú korreptálás és naponkénti kihallgatás a feladott leckékből.

Az ellátás, tan- és nevelés díja egy tanévre 700 kor.

Az intézet a város **legegészségesebb** helyén fekszik, közel a **tanintézetekhez**. Bő tájékoztatót kívánatra küld az intézet **tulajdonosa** és **igazgatója**, kivel értekezhetni lehet naponként **9—12-ig**,

Nagyvárad, június hó 22.
Tisza Kálmán-tér 9.

DÉNES PÁL,
 intézettelajdonos és igazgató.

TÖRELEZTES JELZÁLOGKÖLCSÖNÖKÉT

10, 15, 20, 25, 30, 35, 40 és 50 évi visszafizetésre

féléves részletekben,

melyekben a kamat és tőke törlesztése bennfoglaltatik, 500 koronától kezdve a legelőnyösebb feltételek mellett ad,

esetleg drága kamatozásu kölcsönöket konvertál a **Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság Nagyváradon.**

Kölcsönkéreseknel telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv beküldése szükségeseltetik.

Legjobb üdülőhely a Püspök (Szent László) gyógyfürdő.

(Nagyvárad mellett)

A kontinens legdusabb természetes hévíz forrása 26 C. fokú viz. Javalva: rheuma, csusz, köszvény, idegzsába, gyomor és alhasi bántalmak ellen. A legnagyobb kényelemmel berendezett nyári uszoda. A landó uszómester. 300 hold természetes vadregényes park. A közönség rendelkezésére 127 modern kényelemmel berendezett vendégszoba. Kitűnő magyar konyha s tisztán kezelt saját termésű hegyiborok. Zenedij és curtaxe nincs. Figyelmes, pontos kiszolgálás, úgy a szobákban, mint a fürdőben és éttermekben.

Számos látogatást kér tisztelettel:

KERNÁCS JÁNOS

fürdőbérlet.

MAGYAR BANK

Részvénytársaság NAGYVÁRADON Fekete-Sas palota

A L A P T Ő K E

1,000.000 korona

Elfogad betéteket.

Előleget ad értékpapírokra.

Elfogad letéteket őrzésre.

Leszámitol váltókat.

Törlesztéses (amortisatis)

:jelzálogkölesönöket:

engedélyez házakra és vidéki birtokokra.

A Nagyvárad Sörfőzde „Bihar”
sörcsarnoka.

Kossuth-utca Fűchsl-palota.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy külföldi példa szerint

à la couvert étkezést

rendezek be a mai naptól fogva.

1 ebéd 1 K. 10 f.

étlap szerint **3 tál ételből**; leves, főzelék és sültből álló. Ugyszintén

1 vacsora 70 f.,

melyek jóságra és finomságra egyik leghírnevesebb konyha által sem lesznek felülmulva.

Versenyzek a leghírnevesebb és lefinomabb fővárosi konyhakkal.

Nagyvárad sör gyári kimérésben.

Legfinomabb nagyvárad és érmelléki borok.

Számos látogatást kér kiváló tisztelettel

Popovits Sándor,

üzletvezető.

Iskolai idény beálltával

fedezzük szükségletünket kész fiu- és gyermekruhákban csakis

KÁLMÁN FERENCZ

férfiszabó kész ruhaáruházában

Nagyvárad, Rákóczi-ut. (Az Orsolya-zárdával szemben.)

Legjobb helyen készült munka.

Utólérhetetlen olcsó szabott árak.